

Kuule
kuinka puut
puhuvat

KUHMO

KUHMON KULTTUURIKASVATUS- SUUNNITELMA

Kulttuurikasvatussuunnitelma (KOPS) on vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja sopimuksilla aikaansaatu kokonaisuus, jossa jokaiselle ikäryhmälle aina vauvoista toisen asteen koulutuksen päättäviin taataan mahdollisuus tutustua kulttuurin eri osa-alueisiin monenlaisella, kehitystä tukevalla tavalla. KOPS tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä, merkkihenkilöistä ja olemassa olevasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta antamalla osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan ja käyttää luovuuttaan. KOPS on osa opetussuunnitelmia tukien niiden tavoitteita. KOPS luo raamin systemaattiselle koulun ja paikallisten kulttuuritoimijoiden yhteistyölle. Siinä on tilaa ammattitaiteelle, lasten ja nuorten itse tekemälle taiteelle sekä moninaiselle kulttuuriperinnölle.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tekijät

Kuhmon kulttuurikasvatussuunnitelmaa ovat olleet tekemässä seuraavat henkilöt:

- Aino Ainali (Unescon kirjallisuuskaupunki koordinaattori)
- Pekka Huttu-Hiltunen (Runolaulu-Akatemia)
- Taina Hyvönen (kirjastotoimenjohtaja)
- Elisa Kerola (musiikkiopiston rehtori)
- Hilikka Komulainen (tapahtumatuottaja)
- Niina Kähkönen (varhaiskasvatuksen johtaja)
- Helena Malinen (Kuhmon Kuvataideyhdistys ry)
- Tytti Määttä (kaupunginjohtaja)
- Mikko Nortela (Kuhmo-talon toiminnanjohtaja)
- Maija Palsio (Joutsentanssi ry, Kuhmolaisen Tanssin Ystävät ry)
- Sari Rusanen (Kuhmon Kamarimusiikki ry)
- Antti Rönkkömäki (Tuupalan yhtenäiskoulun rehtori)
- Eila Vilen (sivistystoimenjohtaja, lukion rehtori)
- Olga Zaitseva (Juminkeko, toiminnanjohtaja)

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on käsitelty Kuhmon Nuorisovaltuuston kokouksessa toukokuussa.

Työryhmän puheenjohtajana ja kulttuurikasvatussuunnitelman kokoajana on toiminut kirjastotoimenjohtaja Taina Hyvönen.

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

Kuhmossa on kulttuuritoimintoja kehitetty 50 vuoden aikana päämäärätietoisesti sekä kaupungin että kuhmolaisten yhteisöjen toimesta. Kuhmon kaupungin brändikärjet *metsä, musiikki, Kalevala, taito ja osaaminen* näkyvät myös kulttuurikasvatussuunnitelmassa. Kaupungin visio "*Täyttä elämää metsän ja kulttuurin valtakunnassa*" ohjaa kasvatustyötä.

Kuhmon vahvuus kulttuurikasvatussuunnitelmaa tehtäessä ovat Kuhmon musiikkiopiston tarjoama musiikin ja tanssin taiteen perusopetus sekä koko kasvun ja oppimisen palvelualueen panostus kulttuuriin aina varhaiskasvatuksesta abiturientteihin. Tämä näkyy mm. musiikkipainotteisina luokkina perusopetuksessa ja lukion musiikkilinjana.

Kirjastossa on käytössä varhaiskasvatuksesta lukioon asti ulottuva ns. kirjastopolku sisältäen kirjastonkäytön- ja tiedonhaun opetuksen, kirjavinkkauksen sekä mediakasvatusta. Kuhmossa toimii Karjalaisen kulttuurin keskus Juminkeko, joka tuottaa Kalevalaan ja karjalaiseen kulttuuriin liittyviä tapahtumia, näyttelyitä ja luentoja. Kuhmon Kamarimusiikki järjestää lukiolaisille festivaalin järjestämiseen liittyvän opintojakson ja tarvittaessa luentoja sekä kamarimusiikin konsertteja. Kuhmon Kamarimusiikki järjestää myös Kuhmon musiikkikursseja kesäisin.

Joutsentanssifestivaali tarjoaa lapsille, nuorille ja aikuisille joka kesä tanssikursseja viikon ajan. Festivaali yhdistää tanssitaiteen ja luonnon luovalla tavalla elämykselliseksi kokonaisuudeksi. Kurssipaikkana on Kuhmon Kalevala-keskus, missä kurssit toteutetaan ulkona, luonnosta ammentaen.

KUVA: Jussi Ulkuniemi, Joutsentanssifestivaali

Tärkeä toimija kulttuurikasvatuksessa on myös kansalaisopisto, joka tarjoaa kuhmolaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden perehtyä mm. käsityötaiteeseen, kuvataiteeseen sekä tanssiin.

Kuhmossa sijaitsee Talvisotamuseo, joka tarjoaa tietoa ja esineistöä talvisodan historiasta. Lisäksi Kuhmossa on Tuupalan museo, jossa oppilaat perehtyvät paikallishistoriaan ja kotiseudun menneisyyteen.

Kuhmossa on myös hyvät mahdollisuudet tutustua ympäröivään metsä- ja suoluontoon. Kaupungin kulttuuritoimi tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden osallistua yhteisötaiteen tekemiseen erilaisten tapahtumien yhteydessä esim. jää/lumiteokset, kevätpuun koristelu jne. Kulttuuritoimi järjestää teatteriesityksiä ja tanssiesityksiä yhdessä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa Kuhmo-talolla hyödyntäen Kajaanin kaupunginteatterin ja Routa Companyn tuotantoa.

Kuhmossa toimii aktiivisesti Kuhmon kuvataideyhdistys järjestäen taide- näyttelyitä ja kursseja. Kainuun lasten ja nuorten kulttuurikeskus Kulttura järjestää erilaisia työpajoja kouluissa esim. lyhytelokuvien tekeminen. Kuhmolaisen Tanssin Ystävät ry järjestää lapsille ja nuorille suunnatun oman tanssin katselmuksen keväisin. Siinä he saavat esiintyä omilla koreografioillaan kahvila Juttuassa ja saavat esityksen jälkeen rakentavaa palautetta esityksestään. Yhdistys tukee myös tanssin harrastajia stipendien muodossa tai auttaa kurssimaksuissa. Kuhmossa toimii myös iso joukko eri alojen ammattitaitelijoita mm. muusikoita, säveltäjä, varjoteatterin tekijä, luontovalokuvaajia, kuvataiteilijoita. Kuhmossa on hyvät puitteet esitysten katsomiseen ja konserttikäyttämisen opetteluun Kuhmo-talossa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman arvopohja

KOPS:n arvopohja perustuu Kuhmon kaupungin strategiaan, varhaiskasvatuksen, peruskoulun, lukion sekä musiikkiopiston opetussuunnitelmissa oleviin arvoihin.

- Avoimuus
- Uudistuminen
- Yhteisöllisyys
- Kestävä kehitys
- Yhdenvertaisuus
- Luonto- ja kulttuurikeskeisyys
- Turvallisuus
- Kotipaikan arvostus
- Tasa-arvoisuus
- Kokemusmaailman avartaminen
- Kulttuuritoiminta on kaikille avointa ja jokainen on taustastaan ja aiemman kokemuksen määrästä riippumatta tervetullut mukaan
- Itsensä ilmaisu taiteen keinoin
- Ilo ja virkistys
- Paikallisen kulttuurin tuntemus
- Demokratia ja suomalainen sivistysihanne

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteet

- Tarjota taide- ja kulttuurikokemuksia kaikille kuhmolaisille lapsille ja nuorille yhdenvertaisesti.
- Tuoda esille eri taidelajeja, paikkakunnan historiaa, arkkitehtuurisesti arvokkaita rakennuksia.
- Antaa lapsille ja nuorille hyviä tunnekokemuksia ja tunnetaitoja eri taidelajien kautta.
- YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukainen yhdenvertaisuuden lisääminen ja köyhyyden aiheuttamien esteiden poistaminen.
- Kulttuurityö rohkaisee lapsia ja nuoria innostumaan kulttuurista ja tuo uskoa omaan osaamiseen ja tulevaisuuteen.
- Löytää selkeät prosessit, joiden kautta kehittää kulttuuritoimintaa Kuhmossa.
- Tiivistää viestintää kulttuuritoimijoiden ja koulujen välillä.

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN TOIMENPITEET IKÄRYHMITÄIN

0-3 -vuotiaat

Teemat: vuodenajat, nukketeatteri, lorut, musiikki, kuvataide ja kädentaidot eri muodoissaan

Taidelajit monipuolisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Käyntikohteina kirjasto, Kalevalainen kulttuurikeskus Juminkeko, Tuupalan museo. Nukketeatteriesitys Juminkeossa. Lapsi tekijänä ja kokijana kulttuurin tuottamisessa ja siitä nauttimisessa.

4-5 -vuotiaat

Teemat: perinteet, sadut, musiikki, tanssi, kuvataide ja kädentaidot eri muodoissaan

Taidelajit monipuolisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Perinnetapahtumat, moniaistiset satu- ja lorutuokiot kirjastossa, osallistuminen "Metsätontun vaellus" -kulkueeseen joulun ajan tapahtumana, nukketeatteri Kalevalan pohjalta/askartelutuokio Juminkeossa. Lapsi tekijänä ja kokijana kulttuurin tuottamisessa ja siitä nauttimisessa.

Esikoulu

Teemat: musiikki, leikit, ruokaperinne, musiikki, tanssi, kuvataide ja kädentaidot eri muodoissaan

Taidelajit monipuolisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Tarinajuna opastusleikki kirjastossa, Momo – eskarilaisten juhla (konsertti, taidenäyttely, juhlaruokailu), jää/lumiteosten teko ohjatusti (yhteisö- ja ympäristötaide), perinnetuokio ja tutustuminen taidenäyttelyyn leikin kautta Juminkeossa. Lapsi tekijänä ja kokijana kulttuurin tuottamisessa ja siitä nauttimisessa.

Perusopetus

Perusopetuksen luokkien mahdollisuus osallistua marraskuussa tonttukulkueeseen tai vastaavaan. Tonttukulkueeseen osallistuminen lisää oppilaiden osallisuuden tunnetta ja elävöittää Kuhmon keskustan toimintoja.

Perusopetuksessa jollain luokka-asteella pyritään järjestämään yhdessä kulttuuritoimen kanssa taitelijavierailu, jonka yhteydessä tarjotaan lapsille osallistavaa toimintaa esim. työpajoja.

1. luokka

Teemat: Yhteisö- ja ympäristötaide, varjoteatteri, kuvataide, tanssi

Kirjavinkkaus, satutuokiot kirjastossa, yhteisölliset teokset ohjatusti esim. "Kevätpuu" (askartelua, lauluesityksiä), ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/ varjoteatteri/nukketeatteriesitys Kuhmo-talossa.

2. luokka

Teemat: musiikki, Kalevala, jouluiset perinteet

Musiikkiopiston järjestämä ns. soitinpolku ja Momo-konsertti, kirjaston käytönopetus, ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/varjoteatteri/nukketeatteriesitys Kuhmo-talossa. Tutustuminen Kalevalaan ja näyttelyyn leikin kautta Kalevala-viikolla (21.-28.2.).

3. luokka

Teemat: sanataide, teatteri

Kirjavinkkaustunti kirjastossa, kirjailijatapaaminen, tanssihanke (3.-9.luokat), ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/varjoteatteri/nukketeatteri esitys, opettavainen konsertti Kuhmo-talossa. Musiikkipainotteiset ryhmät luokilla 3-9 (esim. esityksiä koulun juhlissa).

4. luokka

Teemat: kirjallisuus, käyttäytyminen kulttuuri esityksissä

Tietokirjavinkkaus kirjastossa, opettavainen konsertti Kuhmo-talossa, puhallinsoitinesittely (3.-5.luokat), ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/varjoteatteri/nukketeatteriesitys Kuhmo-talossa.

5. luokka

Teemat: paikallishistoria, runous, "metsän ihmeet"

Vierailu Kuhmon Talvisotamuseossa, Maailman runouden päivään ja lukutaidon päivän paikallistempaukseen osallistuminen, Tulimme Sammon jolle -elokuvan katsominen, puhallinsoitinesittely (3.-5.luokat), metsäretket yhteistyössä 4H-yhdistyksen kanssa, ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/varjoteatteri/nukketeatteriesitys Kuhmo-talossa.

6. luokka

Teemat: Juhlaperinteet, teatteri/sirkus

Tiedonhaun opetus (QR-suunnistus kirjastossa), Talvisotaretki, opettavainen konsertti mm. käyttäytyminen Kuhmo-talossa, yrityskylävierailu Kuopiossa, itsenäisyyspäivän juhlinta, ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/sirkusesitys Kuhmo-talossa.

7. luokka

Teemat: Elokuvasvatus, valokuvakasvatus, kestävä kehitys

Kirjavinkkaustunti ja e-kirjaston käytön opetus, elokuvakasvatus (työpaja Kulttuurin kautta), valokuvakasvatus (paikallinen luontokuvaaja), Kestävän kehityksen globaaliin toimintaohjelmaan Agenda 2030 liittyen teemapäivä/teemaviikko esim. vastuulliseen kuluttamiseen liittyvä, ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/sirkusesitys Kuhmo-talossa.

8. luokka

Teemat: taidetestaajat, liikunta (perinnepelit esim. kyykkä, pesäpallo)

Kirjavinkkaustunti, e-kirjaston opetus, tiedonlähteiden opetus, kyykän pelaaminen, taidetestaajat toimintaan osallistuminen, leirikoulu huhti-toukokuussa, NouHätä -kampanjaan osallistuminen, ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/sirkusesitys Kuhmo-talossa, elokuvakasvatus (työpaja Kulttuurin kautta).

9. luokka

Teemat: Kalevala, Kuhmon paikallisarkkitehtuuri, eräkulttuuri, taiteilijavierailu

Kirjavinkkaustunti, Karelianismin synty ja sen asema Kuhmon historiassa -luento, yön yli -luontoretki syksyllä, syysretki Lauttavaaraan ja Syväjärvelle, osallistuminen rekry -messuille, lukion musikaali keväällä, ikäluokalle sopiva tanssi/teatteri/sirkusesitys Kuhmo-talossa. Taiteilijavierailu + työpaja (Kulttuurin ehdotus, budjettiin varattava määräraha 500 €/työpaja).

Lukio 1. vuosikurssi

Teemat: Suomen historia ja karelianismi, kirjallisuuden lajit, festivaaliopintojakso

Kirjavinkkaus, kirjallisuuskeskustelut, kalevalainen kulttuurikasvatus, ruotsinkieliseen kulttuuriin tutustuminen, englanninkielinen kirja-arvostelu ja ko. kielialueiden elokuvien ja sarjojen katselu tehtävineen. Vierailut Juminkeossa, Talvisotamuseossa sekä Kuhmossa toimivissa uskonnollisissa yhteisöissä, musiikki- ja tanssiesitykset lukion ja kaupungin järjestämässä juhlassa sekä oppilaan puhetervehdys lukion itsenäisyyspäivän juhlassa. Osallistuminen mahdollisuuksien mukaan syksyllä järjestettävään lavarunotapahtumaan, Maailman runouden päivään ja Lukutaidon päivään. Kalevala-viikon (21.-28.2.) tapahtumat (kaikki vuosiluokat). Kuhmon Kamarimusiikin organisoima festivaalin järjestämiseen liittyvä opintojakso ja mahdollisuus työskennellä Kamarimusiikin töissä heinäkuussa (kaikki vuosikurssit). Mahdollinen Kajaanin teatterin esitys tai Routa Companyn tanssiesitys Kuhmo-talossa.

KUVA: Kuhmon Kamarimusiikki/Stefan Bremer

Lukio 2. vuosikurssi

Teemat: tanssi, mediataidot, perinteiset elinkeinot (esim. tervaperinne), teatteritaide

Kirjavinkkaus, medialukutaidon opetus, mahdollinen vierailu Ateneumin taidemuseossa sekä lukion opetussuunnitelmaan liittyvät tanssiopinnot, esiintyminen lukion juhlassa ja vanhojen tanssit.

Tervantuotantoon perehtyminen Kuhmossa, Kalevalan merkitys suomalaiselle kulttuurille -luento, tutustumismatka Vaasan kaupunginteatteriin tai Helsingin Svenska Teaterniin. Fiktiivisten tekstien tulkinta yhdistettynä kulttuuri- ja kirjallisuushistoriaan sekä nykykulttuurin käsitteen laajentaminen sen ilmiötä tutkimalla. Kajaanin teatterin esitys tai Routa Companyn tanssiesitys Kuhmo-talossa.

Lukio 3. vuosikurssi

Teemat: puheilmaisu, keskustelutaidot, monitaiteellinen musikaali

Musikaali; esitetään joka 3.vuosi musiikin, kuvataiteen, liikunnan ja äidinkielen opintojen yhteistyönä. Puheiden pitäminen lukion ja mahdollisuuksien mukaan kaupungin juhlissa, elokuva- tai kirja-arvostelun laatiminen ruotsiksi, musiikki- ja tanssiesitykset lukion ja mahdollisuuksien mukaan kaupungin juhlissa. Mahdollinen Kajaanin teatterin esitys tai Routa Companyn tanssiesitys Kuhmo-talossa.

Musiikkiopisto

Kuhmon musiikkiopisto järjestää vuosittain toistuvien oppilaskonserttien lisäksi Valon odotus -konsertin marraskuussa, opettajien konsertin huhtikuussa, tanssinäytöksen joului- ja toukokuussa sekä Minun hyvä elämä -taidenäyttelyn ja konsertin. Musiikkiopisto organisoii kesä-heinäkuussa kesämuusikko- ja kesätanssijatoimintaa, joihin nuoret voivat hakeutua.

Kuhmon Kuvataideyhdistys ry

Kuhmon Kuvataideyhdistys ry järjestää mahdollisuuksien mukaan Kuhmo-talossa tai muussa tilassa taidenäyttelyn, johon voivat tutustua kaikenikäiset oppilaat. Taidenäyttelyn työt tehtäisiin eri tekniikoita käyttäen, jolloin näyttelyä voi hyödyntää kuvataiteen opetuksessa. Ympäristötaideteoksen ideointi ja toteutus yhdessä oppilaiden kanssa esim. Taiteiden yö tms. yhteisölliseen tapahtumaan.